

A románok a politikai életben

Miután Šaguna püspök élethúen mutatta be a haza siralmas helyzetét, rámutatott arra, miben különbözik az igazi hazafiság a hamistól, az igazi nemzetiség az elképzelttől, (?) és ezek után felvázolta az ellenség terrorizmusát, amellyel a románok is harcba keltek. Minderről ír A. Laurian

c. A bizottságok mérjék fel a mozgalom/forradalom által okozott károkat a román falvak kirablásával és gyújtogatásával és gondoskodjanak ezen károk visszafizetéséről.

d. Szervezzenek 15 000 fős fel-
fegyverzett gárdákat (!),

e. Ugyanakkor legyen kb. 50 000

[illegible]

is a Die Romanen című történelmi tanulmányában. Ezek után a gyűlekezet a következő döntéseket hozta:

a. Minden vármegye a benne lakó különböző nemzetiségek számára szerint legyen megszervezve.

b. Legyenek bizottságok kinevezve, amelyek kutassák fel a volt jobbagyok és az urak közti konfliktusokat, valamint a községek és a nemzetiségek közöttieket.

fegyver beszerezve a román nemzet
számára.

f. Létesítsenek iskolákat és jogi tanszékeket Balázsfalván és Nagyszombatban.

g. Utaljanak ki erdőket azon közösségeknek, amelyek tűzifa hiányában szenvednek...

h. Lépjenek fel ismételtén a Magyarországgal való egyesülés ellen, amely minden rossznak az oka és

álljanak ki Erdély függetlensége mellett, csupán törvényei változzanak meg az osztrák alkotmány értelmében, amely a román nemzetiség is elfogadott.

i. A Kolozsvári kormányt, a forradalom támogatóját, osztlássák fel és elhelyezett hozzanak létre egy ideiglenes provinciális kormányt Puchner tábornok vezetésével.

1. Hívjanak össze egy országgyűlést, ahol minden erdélyi nemzetiség képviseltesse magát.

m. A román nemzetiségnek engedjék meg, hogy válasszon egy politikai vezetőt magának és szervezkedjék akarata szerint nemzeti testületbe. Ugyanakkor protestáltak a fundus regius elnevezés „Szászország”-vá való megváltoztatása ellen.

Az a. pont követelményeit munka alá helyezték és újra szervezték azokat a joghatósági területeket, amelyeket felszabadítottak a lázadók alól, mint például Balázsfalvát, Fogarast, Gyulafehérvárat, Dévát stb., viszont a többi pont nem talált megoldásra – mindaddig amíg a lázadókat/forradalmárokat véglegesen le nem győzték. Ezek után feloszlott a kolozsvári kormány és felbomlott az egység Magyarországgal, visszaálltva ezáltal az 1848. május 30. előtti helyzetet!

Hosszú szenvedés, anyagi és személyes károk után, amelyek a románokat érintették (zárójelben legyen mondvá, a károk számszora nagyobbak lettek volna ha a lázadó hadsereget egy magyar vezette volna, és nem Bem lengyel és európai műveltségű tábornok, aki, ahogyan csak tudta, véget vetett a magyar zsarnokoskodásnak). E sok meghurcoltatás után és a lázadók legyőzése után (amely román hozzájárulással is történt), a románok remélték, hogy nyugalomra és békére találhatnak és a háborúban elszenvedett károk visszaszereznek fizetve, valamint hűségük

A Brassói Lapok Alapítvány a XIX. századi, XX. század eleji dél-erdélyi román, magyar és német nyelvű sajtó imagoológiai feltérképezésére vállalkozott. Azt vizsgálják jeles brassói és szebeni kutatóink, hogyan jelenítették meg újságíró eleink a magyar–román–szász együttélést. A projekt támogatója a Nemzeti Kulturális Alap (Administrația Fondului Cultural Național).

meg lesz anyagilag jutalmazva.

De, keservesen csalódtak. Újabb szenvedések sora csapott a románokra, habár nem embereket és vagyontokat tipró, de szabadságot pusztító és egy szebb jövő reményét rabló. A királyi kormány soha nem bízott igazán a románokban – és egy kormány soha nem bízhat egy elnyomott népben. Ezért ne csodálkozzunk azon, hogy a császári hadsereg vezetői nem fegyverezték fel és nem oktatták ki a népet, hanem összegyűjtötték és fegyvertelenül, rendetlenül az ágyuk elé állították őket.

De, hogy az új kormány annyira gyűlölködő legyen a románokkal szemben, úgy ahogy ez a forradalom lebukása után történt, ezt a románok csakis a szászok intrikáinak köszönhetik. A szászok, akik az 1848-as mozgalmak kezdetekor a románokat pártolták és felbátorították őket ígéreteikkel és kedvezményekkel. Miután elmúlt a veszélye annak, hogy a magyarok (cákompakk)

minden fegyvert és, hogy börtönbe zárájk a trón és a haza legbátrabb harcosait, hogy megszüntessék azokat az erdélyi román osztagokat, amelyek századokon át bizonygatták a trón iránti hűségüket és őszinte román katonai bravúrjukat!

A románok által elszenvedett emberi és anyagi károk visszafizetéséről szó sem lehetett.

De, ami a legszörnyűbb volt, míg a forradalmárok közül csak azokat vonták felelősségre és büntették, akik ölték és raboltak, a szegény románokat azért zárták börtönbe és büntették, amit parancsra követtek el. És le van írva, hogy a nagyszebeni főparancsnok, aki 1848 októberében ragadta kezébe a kormány vezetését, október 17-én 1848-ban meghirdette az általános népi felkelést és megparancsolta többek között, hogy ijesszenek a falvak lakóira, üssék-verjék a forradalmárokat, verjenek le hidakat, gyűjtsák fel a falvakat, ha mindez szükséges megállítani az ellenség előrenyomulását.

Ezért kellett aztán a románok megölték a börtönöket. Ezek voltak a Balázsfallván elindított politikai irányzatnak a következményei amelyek, a románoknál, mint egyének, a háború alatt lehetett megfigyelni. Mint nemzet, ha nem is a nemzeti szabadság javára cselekedtek, de tettüket kibíratatlannak sem lehet nevezni.

(Gazeta de Transilvania,
23 szám, 1872. március 18.
– vezércikk)

